

EL QUE SABIA LA MAISIE

El litigi s'havia fet interminable i certament havia sigut complicat, però el resultat de l'apel·lació va ratificar la decisió del tribunal de divorcis pel que feia a la custòdia de la nena. El pare, que tot i estar esquitxat per tot arreu havia fet prevaldre la seva versió, era, en virtut del seu triomf, qui es quedaria la filla: no tant perquè la reputació de la mare n'hagués quedat encara més malparada com perquè la lluminositat de la pell d'una dama (i la d'aquesta dama en concret, al jutjat, havia provocat un bé de déu de comentaris) fa més evidents les taques. Adjunta a aquest segon veredict, però, hi havia una clàusula que el feia molt menys dolç a ulls d'en Beale Farange: l'obligació de tornar a la seva dona les dues mil sis-centes lliures que ella havia «afluixat», com es va dir al judici, si fa no fa tres anys enrere a compte de la manutenció de la nena, i justament amb el benentès, prou acreditat, que el marit no emprendria mesures legals: una suma que havia quedat a disposició seva i de la qual no en podia respondre de cap manera. L'obligació que així imposada al seu adversari va ser un bàlsam considerable per al ressentiment de l'Ida, va esmorteir el dolor de la derrota i va obligar el senyor Farange a abaixar visiblement el cap. El marit va ser incapaç de tornar els diners o reunir-los de cap manera, i va ser així com, després d'una batussa tot just un pèl menys pública i un xic més decorosa que l'enfrontament original, l'única via que li va quedar per sortir del tràngol va ser acceptar la solució de compromís que propo-

saven els seus consellers legals i que en última instància van acceptar també els de la seva dona.

En virtut d'aquest acord, el deute del senyor Farange quedava condonat i la nena quedava repartida d'una manera digna del judici de Salomó. Seria dividida en dues meitats que es llançarien imparcialment als litigants. Se la quedarien per torns, sis mesos cadascun; la nena passaria mig any amb cada progenitor. Una solució que no va semblar gaire justa a tots als qui la llum cruel del judici havia deixat amb els ulls fent pampallugues; una llum sota la qual cap dels dos pares ni de bon tros havia brillat com un exemple cabal per a la joventut i la innocència. El que tothom hauria considerat raonable en vista de les proves aportades era el nomenament *in loco parentis* d'una tercera persona adient, un amic respectable o almenys presentable. Aparentment, però, el cercle dels Farange s'havia sotmès a un escrutini infructuós a la recerca d'un personatge d'aquestes característiques i, per tant, l'única solució que salvava totes les dificultats —si no era enviar la Maisie a una institució—, era una divisió tutelar com la que ja he descrit. Els pares tenien més motius per convenir-hi dels que mai havien tingut per posar-se d'acord en cap altra cosa, i ara, amb l'ajuda de la nena, es preparaven per gaudir de la distinció amb què s'acostuma a premiar la vulgaritat prou demostrada. La ruptura havia tingut un ressò extraordinari, i, si junts havien sigut perfectament insignificants, per separat serien decididament notables. ¿Que potser la imatge que havien donat no havia fet que la gent obrís els diaris buscant-hi crides al rescat de la petita, l'eco entre el públic més baladrer de la idea que calia prendre mesures o esperar que alguna ànima benèvola fes un pas endavant? De fet, hi va haver una bona dona que en va fer un o dos, de passos: una parenta llunyana de la senyora Farange que, com que ja tenia nens i mainaderes en

dansa, va proposar a la mare de la nena que potser valia més que li cedissin l'objecte de la disputa per, un cop entrés en el seu engranatge, alliberar almenys un dels progenitors de les seves obligacions. D'aquesta manera, passats els inevitables sis mesos amb en Beale, la tornada suposaria un canvi molt més gran per a la nena.

—Un canvi més gran? —va cridar l'Ida—. Que no serà prou canvi, potser, passar d'aquella bèstia immunda a la persona del món que més el detesta?

—No, perquè el detesteu tant que tot el dia li parlareu d'ell. L'hi fareu present a còpia d'insultar-lo tothora.

La senyora Farange se la va quedar mirant.

—I què he de fer, llavors, quedar-me de braços plegats sense fer res per contrarestar els insults mesquins que m'adreça ell *a mi*?

La bona dona va quedar callada un moment: el seu silenci ja era un judici poc falaguer sobre aquella manera de pensar.

—Pobra moneta! —va exclamar finalment, i aquelles paraules van ser l'epitafi a la tomba de la infància de la Maisie. La nena va quedar abandonada al seu destí. El que qualsevol podia veure amb tota claredat era que l'únic que unia la nena amb cadascun dels seus pares era el fet lamentable de ser per a tots dos un recipient sempre disponible per abocar-hi tota l'amargor, com si fos una tassa fonda de porcellana en què es podien mesclar àcids corrosius. Si l'havien volguda no era pel bé que li podien fer, sinó pel mal que, amb la seva ajuda involuntària, podien fer-se l'un a l'altra. La Maisie seria un instrument per a la seva ira i en segellaria la venjança, perquè tots dos havien quedat mutilats per la mà feixuga de la justícia, que en última instància no havia atès el clam indignat de les dues parts per quedar-s'ho, com deien ells, «tot». Si cadascú només aconseguia la meitat del

que demanava, era una mica com si es reconegués que cap dels dos era tan indigne com l'altre afirmava, o, per dir-ho amb altres paraules, que tant ell com ella eren molt dolents, perquè no eren millors que l'altre. La mare havia volgut impedir, en paraules seves, que el pare pogués «ni mirar» la nena; el pare, al seu torn, al·legava que qualsevol mena de contacte amb la mare era «embrutidor». I aquests eren els principis oposats en què havia d'educar-se la Maisie, que els hauria de fer encaixar com bonament pogués. Res podia ser més commovedor, els primers dies, que constatar la seva incapacitat per imaginar-se els tràngols a què es veuria sotmesa la seva pobra ànima immaculada. Hi havia qui s'esborronava pensant en l'efecte combinat de les intencions de les persones que la tindrien a càrrec: es feia inimaginable pensar que de tot allò no en sortiria res de dolent.

Aquella era una societat en què l'ocupació principal de la gent era fer conversa, però la parella desunida per fi tenia motius per esperar una època de gran activitat. Es van arromangar per al que vindria: sentien que la baralla tot just havia començat. De fet, se sentien més casats que mai, en el sentit que el que el seu matrimoni havia significat per a ells era sobretot una oportunitat continuada per a la brega. Ja abans hi havia hagut «bàndols», i ara n'hi havia més que mai, i la perspectiva es va aclarir també per a aquells bàndols, que albiraven un futur marcat per una agradable abundància de material per a la conversa ociosa. Els nombrosos amics dels Farange es reunien per divergir sobre ells; les controvèrsies es renovaven entre cigars i tasses de te. Tot-hom assegurava que hi havia una novetat colpidora, i ningú s'ho hauria passat bé si no s'haguessin dit coses escandaloses. Era com si la parella tingués un atractiu social que només perdia efecte davant de l'altre: era d'allò més notable que es pogués dir de l'Ida que només en Beale li volia mal, i

d'en Beale que si mai rebia una urpada als ulls només podia ser de mà de la seva dona. Per començar, hi havia la sensació unànime que tant l'un com l'altra eren molt ben plantats; ningú s'havia aturat a analitzar-los més en detall. Junts, per exemple, devien fer tres metres setanta-cinc d'estatura, i res provocava discussions tan vives com escatir el repartiment exacte d'aquest total. L'únic defecte de la bellesa de l'Ida era la llargària i l'abast dels seus braços, que potser explicaven que hagués guanyat tan sovint al seu marit jugant a billar, un joc en què demostrava una superioritat que en bona part explicava, segons pròpia confessió, el ressentiment que en Beale expressava en actes de violència física. El billar era el gran triomf de l'Ida, i la distinció que sempre s'esmentava en primer lloc quan algú en parlava. Malgrat la seva longitud de línies, tot el que en ella hauria pogut ser gros i que en altres dones era afavoridor per la seva generositat, en ella, amb una sola excepció, era admirat i comentat per la seva migradesa. L'única excepció eren els ulls, que devien tenir la mida habitual, però que excedien la modèstia de la natura; la boca, en canvi, amb prou feines era perceptible, i es feien tota mena d'apostes sobre el possible contorn de la cintura. Era una persona que, quan es movia en societat —i s'hi movia sempre—, deixava a tot arreu la sensació que se l'havia vist sovint, fins i tot d'una mena d'abús de visibilitat, de manera que als llocs acostumats hauria sigut una mica una vulgaritat meravellar-se'n gaire. Això només ho feien els desconeguts, si bé aquests, davant la mirada divertida dels habituals, s'hi lliuraven sense cap moderació: una manera inevitable de delatar la poca familiaritat amb l'entorn. Com el seu marit, l'Ida també anava carregada de roba; carregada com hi pot anar un tren de passatgers. Hi havia qui comparava els gustos respectius i analitzava la manera com cadascun incorporava cada peça, tot i que l'acord

general assenyalava l'Ida com la menys enfarfegada de tots dos, sobretot en l'ús de joies i flors. En Beale Farange disposava d'ornaments naturals, el vestit de gala que formaven la seva gran barba rossa, brunyida com una cuirassa daurada, i l'etern guspireig d'unes dents que el seu llarg bigoti havia après a no amagar i que li donaven, en qualsevol circumstància, l'expressió de qui sap gaudir de la vida. De jove l'havien destinat a la diplomàcia i l'havien enviat, sense sou, a fer d'adjunt en una legació gràcies a la qual ara podia referir-se sovint a «la MEVA època allà a l'Orient», tot i que la història contemporània per algun motiu no havia sabut atorgar-li cap paper, l'havia oblidat de seguida i l'havia retornat al vell Piccadilly de sempre. Tothom sabia de quins mitjans disposava: tot just dues mil cinc-centes lliures. A la pobra Ida, que ho havia malbaratat tot, només li quedaven el caruatge i un oncle paralític. Se suposava que aquell vell mala bèstia, com l'anomenaven, tenia un raconet considerable. Pel que fa a la nena, tenia la supervivència assegurada gràcies a una padrina astuta, una difunta tieta d'en Beale que li havia deixat uns diners amb una disposició que feia que els pares només poguessin percebre'n les rendes.

La nena tenia la supervivència assegurada, però les noves condicions de vida per força van desconcertar una intel·ligència infantil que era molt conscient que s'havia esdevingut alguna cosa que havia de ser d'una gran importància i buscava neguitosament els efectes d'aquella causa tan fenomenal. El destí d'aquella nena pacient havia de ser veure molt més del que en un primer moment era capaç d'entendre, però també, ja de bon principi, entendre molt més del que cap altra nena, per pacient que fos, segurament havia entès mai. Només el timbaler d'un conte o d'una balada podria haver estat tan plenament immers en la batalla. Presenciava passions que ella observava amb els mateixos ulls fits amb què s'hauria mirat les imatges que una llanterna màgica feia rebotar a la paret de l'altra banda de la cambra. El seu era un petit món fantasmagòric fet d'ombres estranyes que ballaven en un llençol. Era com si tot l'espectacle es dugués a terme per a ella, un esquitx de nena mig espantada en la penombra d'un gran teatre. La vida, ras i curt, se li presentava amb una liberalitat que era producte de l'egoisme dels altres, i l'únic que podia evitar el sacrifici era el pudor de la seva joventut.

Els primers sis mesos els va passar amb el pare, que només va estalviar-li la lectura de les cartes furibundes que li adreçava la mare: es limitava a alçar-les, brandar-les amb un somriure que li feia centellejar les dents, i en acabat la divertia amb el gest amb què les llançava, des de l'altra punta de

la sala, directament al foc. Ja en aquells moments, però, la Maisie va tenir una intuïció esporuguida de la fatiga futura, una mena de culpa per no estar a l'altura de la situació, quan sentia l'encís de la violència amb què els sobres rígids, tancats i marcats amb uns grans monogrames que hauria volgut veure —a l'Ida l'apassionaven els monogrames—, tallaven l'aire amb un xiulet com si fossin projectils perillosos. L'efecte més important d'aquella gran causa va ser un increment de la seva importància, evident sobretot per la major llibertat amb què tothom la tractava, l'estirava cap aquí i cap allà i la petonejava, i la simpatia proporcionalment més gran que ella havia de demostrar al seu torn. Les faccions d'alguna manera se li havien tornat més prominents, de tan sovint com les pessigaven els senyors que venien a veure el pare i li tiraven el fum del cigarret a la cara. Hi havia qui li demanava que encengués un llumí i l'acostés al seu cigarret; altres se la posaven a la falda i sacsejaven violentament els genolls, o li pessigaven els panxells fins a fer-la xisclar —els seus xiscles eren molt admirats— i després li retreien que fossin secs com dos escuradents. La paraula li va quedar al cap i va contribuir a la sensació que la va acompanyar des d'aleshores d'anar escassa d'alguna cosa que hauria satisfet el desig general. Va descobrir què era: la tendència congènita a produir una substància que la Moddle, la mainadera, anomenava amb un nom curt i lleig, dolorosament associat amb la part del tall que, a l'hora de sopar, menys li agradava. S'havia acabat l'època en què no li calia satisfer els desitjos de ningú, o potser només els de la Moddle, que, a Kensington Gardens, sempre era al banc quan la Maisie tornava per comprovar si s'havia allunyat massa en els seus jocs. L'únic desig de la Moddle era que no anés gaire lluny, i la Maisie el satisfesia amb tanta facilitat que les úniques taques en el seu bon humor continuat es produïen quan rumiava què